



**DZIAŁAMY
RAZEM**

**STANDARDY SPOŁECZNEJ
ODPOWIEDZIALNOŚCI
ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**



SIEĆ DZIAŁAMY RAZEM

Czym jest społeczna odpowiedzialność organizacji?

O społecznej odpowiedzialności biznesu mówi i pisze się od kilkadziesiąt lat, przynajmniej od roku 1943, gdy korporacja *Johnson & Johnson* opublikowała swą misję, zatytułowaną „Nasze Credo”, zaczynającą się od słów: „Wierzymy, że jesteśmy odpowiedzialni przede wszystkim wobec lekarzy, pielęgniarek i pacjentów, wobec matek i ojców oraz wszystkich osób korzystających z naszych produktów i usług...”.

CSR (*Corporate Social Responsibility*) to wielowymiarowa strategia zarządzania organizacją. Choć termin ten tłumaczy się na język polski jako społeczna odpowiedzialność biznesu, to od co najmniej 10 lat, czyli od chwili podjęcia prac nad normą ISO 26000¹ przyjmuje się, że **społeczna odpowiedzialność stosuje się do wszystkich organizacji**, nie tylko biznesowych. Przez organizację bowiem należy rozumieć każdy zespół ludzi współpracujących ze sobą dla osiągnięcia wspólnego celu. Organizacją w tym szerokim rozumieniu jest więc zarówno wielka korporacja biznesowa (np. wspomniana *Johnson & Johnson*), jak i urząd oraz stowarzyszenie lub fundacja, w tym Państwa organizacja pozarządowa.

Na czym polega odpowiedzialność organizacji? Zgodnie z samym brzmieniem słowa, określa ona **zdolność organizacji do odpowiadania na sygnały** wewnętrzne oraz płynące z zewnątrz, zdolność do udzielenia odpowiedzi na pytanie, dlaczego postąpiło się tak, a nie inaczej. Odpowiedzialność jest więc także zdolnością do ponoszenia konsekwencji za podejmowane działania lub ich zaniechanie.

Społecznie odpowiedzialną zatem nazwiemy **organizację**, która:

- jest w pełni **świadoma** swej sytuacji w otoczeniu, w tym - obowiązków, które na niej ciążyą,
- znając wagę konsekwencji działań, postępuje tak, aby przynosić jak najwięcej **korzyści** i jak najmniej **szkód** otoczeniu,
- **aktywnie** dąży do realizacji obowiązków, które na niej ciążyą.

Organizacja społecznie odpowiedzialna bierze pod uwagę wszystkie możliwe skutki swych decyzji i podejmuje te działania, których skutki razem wzięte ocenia jako najlepsze z punktu widzenia wartości, dla których istnieje. Innymi słowy, organizacja (społecznie) odpowiedzialna potrafi przewidzieć ryzyko decyzji i działań oraz skutecznie tym ryzykiem zarządza. Organizacja taka **potrafi się rozwijać**.

¹ <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>

SIEĆ DZIAŁAMY RAZEM

Jakie znamy standardy społecznej odpowiedzialności?

Wbrew powszechnemu mniemaniu, społeczna odpowiedzialność organizacji **daje się standaryzować**. Istnieje wiele norm, certyfikatów i standardów CSRowych. Do najpowszechniej stosowanych zaliczają się:

- **AccountAbility 1000** (AA 1000), który mierzy jakość relacji, jakie organizacja świadomie nawiązuje z bliższym i dalszym otoczeniem.
- **SocialAccountability 8000** (SA 8000) - certyfikat przeznaczony dla największych korporacji, ponieważ procedura jego wdrażania jest bardzo kosztowna i długotrwała. Certyfikowanie SA 8000 jest wieloetapowe, wiąże się z prowadzeniem żmudnych audytów wewnętrznych i zewnętrznych w organizacji, w efekcie zaś prowadzi do gruntownych zmian w procedurach zarządzania korporacją.
- **Global Compact** - inicjatywa Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju. Obejmuje ona promowanie zasad postępowania w trzech głównych obszarach działalności organizacji: praw człowieka, standardów pracy oraz ochrony środowiska naturalnego.
- **ISO 26000** - norma jakościowa, funkcjonująca od roku 2010, której celem jest diagnozowanie wpływu, jaki organizacja ma na otoczenie (społeczne i naturalne). Autorzy tej normy jakościowej zwracają uwagę na siedem głównych obszarów odpowiedzialności społecznej organizacji: prawa człowieka, zarządzanie zasobami ludzkimi, środowisko naturalne, uczciwe praktyki biznesowe, sprawy konsumenckie, zaangażowanie i rozwój społeczności oraz zarządzanie organizacją.

Wszystkie z wyżej wymienionych standardów są uniwersalne, bowiem w zamierzeniu autorów mają stosować się możliwie szeroko: do każdej organizacji, w każdym kraju. Tym samym jednak są dość ogólne i enigmatyczne.

Z perspektywy lokalnych organizacji pozarządowych, jakie składają się na sieć „Działamy Razem” należy wskazać trzy istotne wymiary społecznej odpowiedzialności:

1. Wymiar SPOŁECZNY - związany z siecią relacji, jakie organizacja buduje w otoczeniu.
2. Wymiar ORGANIZACYJNY - związany ze sferą zarządzania organizacją.
3. Wymiar MIERZALNOŚCI - związany z planowaniem i kontrolowaniem działań.

Każdy ze wskazanych wymiarów społecznej odpowiedzialności odpowiada jednemu standardowi.

SIEĆ DZIAŁAMY RAZEM

Każdy standard zawiera charakterystykę, ponadto do każdego z nich opracowano **listę pytań sprawdzających (check list)**, na które organizacja działająca w ramach sieci „Działamy Razem” powinna odpowiedzieć. Pytania skonstruowane są w ten sposób, że jako **właściwe** ocenia się odpowiedzi **twierdzące** (TAK). Im więcej odpowiedzi twierdzących, tym wyższy poziom społecznej odpowiedzialności Państwa organizacji. Zakłada się, że **ideałem**, do którego organizacja społecznie odpowiedzialna powinna dążyć, jest udzielenie odpowiedzi twierdzących na wszystkie pytania przez wszystkich członków Państwa organizacji. **Z kolei, organizacjom rozpoczynającym dopiero działalność**, prezentowana check lista powinna uświadomić wymogi, jakie spełniać powinna organizacja społecznie odpowiedzialna.

Byłoby rzeczą zgodną z zamysłem autorów, gdyby organizacje trzeciego sektora nie traktowały załączonych list pytań sprawdzających jako ćwiczenia do jednorazowego wykonania, lecz dyskutowały odpowiedzi od czasu do czasu na spotkaniach roboczych. W ten sposób treść wypracowanych standardów społecznej odpowiedzialności miałyby szansę pozostać żywa.

*Agnieszka Reiske, Szymon Iwanowski
Akademia Etyki*